

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa B. Z.
przeciwko I. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 27 listopada 2024 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach
z dnia 30 marca 2023 r., sygn. akt X Pa 93/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 240 zł (dwieście
czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego
z odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c.**

ł.n

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Katowice-Zachód w Katowicach wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2022 r. oddalił powództwo B. Z. o odszkodowanie z tytułu rozwiązania umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 k.p.

Sąd ten ustalił, że pozwana I. sp. z o.o. z siedzibą w K. zatrudniła powoda na stanowisku zastępcy dyrektora ds. handlowych. W dniu 11 marca 2002 r. strony zawarły umowę o zakazie konkurencji. Dnia 1 grudnia 2005 r. strony zawarły nową umowę o pracę na czas nieokreślony, na mocy której powód został zatrudniony na

stanowisku członka zarządu spółki. Od 2010 r. powód pełnił funkcję prezesa zarządu pozwanej spółki. Sąd Rejonowy ustalił również, że powód od 12 kwietnia 2005 r. prowadził działalność gospodarczą pod firmą L.. W dniu 2 października 2015 r. zawarto umowę spółki L. sp. z o.o. z siedzibą w K.. Wspólnikami spółki do 20 października 2017 r. byli B. Z. i E. Z.. W dniu 28 lutego 2018 r. spółka L. sp. z o.o. zmieniła nazwę na H. sp. z o.o. Prezesem zarządu H. sp. z o.o. od początku jej istnienia była E. Z.. Drugim członkiem zarządu został W. S.. Od chwili powstania spółki do 25 stycznia 2018 r. powód był prokurentem H. sp. z o.o. Następnie, w jego miejsce prokurentem został jego syn A. Z.. Siedziba H. sp. z o.o. z siedzibą w K. znajdowała się w tym samym budynku, co siedziba pozwanej, pod tym samym adresem. Biura obu spółek były połączone wspólnym korytarzem.

Pozwana nie udzieliła powodowi zgody na posiadanie udziałów w H. sp. z o.o. ani na prowadzenie działalności gospodarczej w obszarze działalności tej spółki. W dniu 20 października 2017 r. powód zawarł z R. W. i P. F. - pracownikami pozwanej, umowy sprzedaży, na mocy których odstąpił im po 9 równych i niepodzielnych udziałów w spółce L. sp. z o.o. o wartości nominalnej 500 zł. każdy za cenę 4 500 zł. Na mocy umowy z tego samego dnia powód sprzedał 17 równych i niepodzielnych udziałów w L. sp. z o.o. o wartości nominalnej 500 zł każdy za cenę 8 500 zł E. Z..

Sąd Rejonowy ustalił również, że pozwana oraz H. sp. z o.o. brały udział w przetargu zorganizowanym przez L. S.A. pn. „Budowa wysokoparametrowej sieci ciepłowniczej z przyłączami do budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. [...] w L..”. Wybór najkorzystniejszej oferty został dokonany przez zamawiającego w oparciu o kryterium ceny oferty brutto. Jako najkorzystniejsza została w tym przetargu w dniu 9 kwietnia 2018 r. wybrana oferta spółki H. sp. z o.o., która zaproponowała cenę 549.845,72 zł. Oferta pozwanej, która zaproponowała cenę 575.429,72 zł, została oceniona jako druga. Pozwana i H. sp. z o.o. startowały w tych samych przetargach. Miały także miejsce sytuacje, gdy pozwana spółka nie została zgłoszona do przetargu mimo, iż był on realizowany w obszarze, który jest przedmiotem jej działalności.

Sąd pierwszej instancji ustalił również, że w dniu 3 lipca 2019 r., na podstawie art. 202 § 4 k.s.h., powód złożył rezygnację z pełnienia funkcji prezesa

zarządu pozwanej spółki. Wskazał, że rezygnacja ta następuje z uwagi na stosunki wewnętrzne panujące w spółce, utratę zaufania do osób współzarządzających, a także wspólnika spółki, co uniemożliwia rzetelne i prawidłowe prowadzenie spraw spółki. W dniu 4 lipca 2019 r. wypowiedział pozwanej umowę o pracę z zachowaniem umownego okresu wypowiedzenia. Wskazał, że wypowiada umowę o pracę w związku ze złożoną w dniu 3 lipca 2019 r. rezygnacją z pełnionej funkcji w zarządzie spółki. W związku ze złożonym oświadczeniem pozwana w dniu 16 lipca 2019 r. zwolniła go z obowiązku świadczenia pracy w dniach od 16 lipca 2019 r. do 23 lipca 2019 r.

Zarząd grupy I. na początku lipca 2019 r. podjął działania mające na celu wyjaśnienie związku powoda ze spółką H. sp. z o.o., zlecił to kancelarii prawnej. W toku audytu prawnego, który miał miejsce od 16 do 23 lipca 2019 r. ustalono, że spółka została założona przez powoda i jego żonę oraz, że pełnił on w niej funkcję prokurenta. W toku tych czynności ustalono również, że H. sp. z o.o. i pozwana spółka brały udział w ponad dwudziestu tych samych przetargach, ustalono m.in. przebieg postępowania przetargowego w L.. O ujawnionych wówczas okolicznościach M. B. i R. H. dowiedzieli się bezpośrednio po przeprowadzeniu przedmiotowego audytu.

Pismem z dnia 24 lipca 2019 r. pozwana rozwiązała z powodem umowę o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika, co uzasadniła ciężkim naruszeniem obowiązku dbałości o dobro zakładu pracy (art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w zw. z art. 100 § 2 pkt 4 k.p.) przez: 1) naruszenie zakazu konkurencji określonego w umowie o zakazie konkurencji zawartej w dniu 11 marca 2002 r. przez: - posiadanie udziałów w podmiocie konkurencyjnym H. sp. z o.o. z siedzibą w K. w okresie od 2 października 2015 r. do 20 października 2017 r.; - pełnienie funkcji prokurenta w podmiocie konkurencyjnym H. sp. z o.o. w okresie od 23 listopada 2015 r. do 25 stycznia 2018 r.; - prowadzenie przedsiębiorstwa H. sp. z o.o. zajmującego się działalnością konkurencyjną dla pracodawcy za pośrednictwem osób trzecich, tj. żony E. Z. i syna A. Z. - o czym pracodawca powziął wiedzę w dniu 18 lipca 2019 r.; 2) usunięcie w dniu 16 lipca 2019 r. z pamięci komputera służbowego całej korespondencji e-mail oraz częściowo korespondencji I. (które to zachowanie może wyczerpywać znamiona przestępstwa, o którym mowa w art. 268a § 1 k.k.), o czym

pracodawca powziął wiedzę w dniu 23 lipca 2019 r.; 3) działanie na szkodę pracodawcy przez między innymi: - przekazanie konkurencyjnemu podmiotowi H. sp. z o.o. informacji o cenie oferowanej przez pracodawcę w przetargu na budowę preizolowanej sieci ciepłowniczej na terenie miasta L. (o czym pracodawca powziął wiedzę w dniu 18 lipca 2019 r.), co doprowadziło do przegrania przez pracodawcę przetargu z konkurencyjną firmą H. sp. z o.o.; - zawarcie w imieniu pracodawcy w dniu 22 marca 2018 r. aneksu nr 1 do umowy o zakazie konkurencji zawartej w dniu 6 marca 2008 r. z P. F., na mocy którego uchylono § 2 ust. 2 umowy, który dotyczył zakazu prowadzenia przez niego działalności konkurencyjnej w okresie jednego roku od zakończenia trwania stosunku pracy, w sytuacji, gdy P. F. od dnia 20 października 2017 r. posiadał udziały w podmiocie konkurencyjnym H. sp. z o.o.; - zawarcie w imieniu pracodawcy w dniu 22 marca 2018 r. aneksu nr 1 do umowy o zakazie konkurencji zawartej w dniu 21 listopada 2013 r. z W. K., na mocy którego uchylono § 2 ust. 2 umowy, który dotyczył zakazu prowadzenia przez niego działalności konkurencyjnej w okresie jednego roku od zakończenia trwania stosunku pracy oraz przewidywał obowiązek zapłaty przez W. K. kary umownej na rzecz pracodawcy w przypadku złamania zakazu; - naruszenie pkt 4.4 umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2005 r. przez zawieranie aneksów do umów o pracę w imieniu pracodawcy z pracownikami spółki (w zakresie m.in. podwyższenia wynagrodzenia za pracę) bez uzyskania zgody pozostałych członków zarządu.

W ocenie Sądu Rejonowego poczynione ustalenia faktyczne potwierdziły zasadność rozwiązania z powodem umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. W ocenie Sądu pozwana dochowała jednomiesięcznego terminu od powzięcia wiadomości uzasadniających rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przewidzianego w art. 52 § 2 k.p. W ocenie Sądu Rejonowego ustalenie przez pozwaną okoliczności, które zostały powołane w oświadczeniu o rozwiązaniu z powodem umowy o pracę z dnia 24 lipca 2019 r. nastąpiło w lipcu 2019 r. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie dał bowiem podstawę do ustalenia, że sygnałem do podjęcia działań wyjaśniających w spółce było złożenie przez powoda oświadczenia o rezygnacji z funkcji członka zarządu a następnie wypowiedzenia umowy o pracę, co miało miejsce w dniach 3 i 4 lipca 2019 r. W dniach od 16 do 23 lipca 2019 r. w spółce przeprowadzono audyt prawny, który wykazał, że powód

posiadał udziały w spółce H. sp. z o.o., która jest podmiotem konkurencyjnym w stosunku do pozwanej i wtedy zarówno on jak i R. H. po raz pierwszy o takiej okoliczności się dowiedzieli (ustalono wówczas m.in., że oba podmioty występowały w tych samych przetargach).

Apelację powoda Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 30 marca 2023 r. oddalił. Sąd ten stwierdził, że zaskarżone orzeczenie Sądu Rejonowego jest trafne i dlatego też zyskuje pełną aprobatę. W sprawie zostało przeprowadzone wnikliwe postępowanie dowodowe. Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego i oceny prawnej zgłoszonego roszczenia, a swoje rozstrzygnięcie również prawidłowo i wyczerpująco uzasadnił. Sąd odwoławczy szczegółowo odniósł się do zarzutów zawartych w apelacji, a dotyczących rzekomego uchybienia art. 328 § 2 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. W szczególności Sąd Odwoławczy ponownie rozważył zgromadzone dowody i uznał, że stan faktyczny ustalony przez Sąd Rejonowy jest prawidłowy. Dodał, że nieuprawnione jest przy tym stanowisko skarżącego, że Sąd Rejonowy w opisanym zakresie opierał się wyłącznie na domysłach i przypuszczeniach, przez co rzekomo miał naruszyć art. 227 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. Sąd odwoławczy nie podzielił zapatrywania skarżącego, że został skutecznie zwolniony z umowy o zakazie konkurencji zawartej dnia 11 marca 2002 r. W tym zakresie nie doszło do naruszenia art. 65 k.c.

W ocenie Sądu Okręgowego nie doszło też do uchybienia art. 52 § 2 k.p. W tym zakresie Sąd ten podzielił zapatrywanie i ustalenia Sądu Rejonowego, czyli konstatawał, że powód prowadził działalność konkurencyjną względem pozwanej i działał na jej szkodę. W konsekwencji należało uznać, że dopuścił się on ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych w rozumieniu art. 52 § 1 k.p.

Skargę kasacyjną wywiódł powód. Wskazał, że za jej przyjęciem do rozpoznania przemawia szereg okoliczności, takich jak:

- nieważność postępowania, o której mowa w art. 379 pkt 4 k.p.c. wywołana naruszeniem art. 367 § 3 k.p.c. w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji przez rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zys¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem,

przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 z późn. zm.)

- to, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z następujących powodów: 1) Sąd drugiej instancji naruszając art. 385 k.p.c. nie zmienił zaskarżonego wyroku i nie uwzględnił powództwa lub chociażby nie uchylił wyroku i nie przekazał sprawy do ponownego rozpoznania; 2) Sąd drugiej instancji nie rozpoznał sprawy w granicach apelacji, pomijając szereg zarzutów podnoszonych przez stronę powodową stwierdzając jedynie w sposób nieuprawniony, że stanowiły one polemikę z wyrokiem Sądu pierwszej instancji i próbę przeforsowania swojego stanowiska w sprawie, co oczywiście nie uprawnia Sądu drugiej instancji do pominięcia tych zarzutów przy rozpatrywaniu apelacji; 3) Sąd drugiej instancji naruszając dyrektywy wykładni oświadczeń woli przewidziane w art. 65 k.c. dokonał oczywiście błędnej wykładni oświadczeń woli składanych przez strony w umowie o pracę z dnia 1 grudnia 2005 r., co doprowadziło do błędnych ustaleń, że w momencie złożenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę z dnia 24 lipca 2019 r. oraz w okresie w którym zarzucono powodowi jego naruszenia, powoda jako pracownika pozwanej obowiązywał zakaz konkurencji przewidziany w umowie o zakazie konkurencji z dnia 11 marca 2002 r.; 4) Sąd odwoławczy dopuścił się również szeregu naruszeń pozostałych przepisów prawa materialnego, które znajdowały zastosowanie w niniejszej sprawie, a w szczególności zaś art. 65 k.c. przepisów Kodeksu pracy, w tym art. 101¹ § 1 k.p., jak również art. 30 § 4 k.p. wychodząc poza granice podstaw rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, co zaś w konsekwencji doprowadziło do niesłusznego zastosowania art. 52 § 1 pkt. 1 k.p. i oddalenia powództwa w niniejszej sprawie, również po upływie terminu wskazanego w art. 52 § 2 k.p.

- w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz zachodzi potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości, a mianowicie w zakresie wykładni: 1) art. 231 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. wobec wątpliwości: a) czy na podstawie tego przepisu istnieje możliwość wyprowadzenia przez Sąd danych faktów, jeżeli z faktów udowodnionych w toku postępowania można wyprowadzić wiele możliwych scenariuszy przebiegu zdarzeń - innymi słowy

gdy można na ich podstawie ustalić wystąpienia więcej niż jednego prawdopodobnego faktu; b) czy przepis ten jest możliwy do zastosowania przez Sąd w sytuacji, gdy druga strona postępowania przedstawia przeciwdowód, z którego wynika, że fakty wnioskowane na podstawie art. 231 k.p.c. nie miały miejsca; 2) art. 101¹ § 1 k.p. zachodzi konieczność odpowiedzi na pytanie, czy umowa przewidziana w tym przepisie jest umową dotyczącą zatrudnienia pracownika; 3) art. 30 § 4 k.p. wobec powstania wątpliwości co do wykładni tego przepisu w następującym zakresie: a) w jaki sposób sąd rozpoznający sprawę jest związany granicami złożonego oświadczenia pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę z pracownikiem z winy pracownika, b) czy sąd rozpoznając sprawę może dokonywać ustalania zasadności rozwiązania umowy o pracę z pracownikiem bez wypowiedzenia poza konkretnymi przyczynami wskazanymi przez pracodawcę w jego oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia z pracownikiem jako naruszenia podstawowych obowiązków pracownika stanowiącymi podstawę rozwiązania z nim umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika; c) czy Sąd rozpoznając sprawę może czynić ustalenia w szerszym zakresie co do podstaw rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia niż wskazane w treści oświadczenia pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia z pracownikiem; 4) art. 52 § 2 k.p. zachodzi bowiem wątpliwość czy: a) na gruncie tego przepisu rozpoczęcie miesięcznego terminu do złożenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia uzależnione jest od przeprowadzenia przez pracodawcę postępowania wyjaśniającego, kontrolnego tudzież audytu celem potwierdzenia posiadanych przez pracodawcę informacji co do postępowania pracownika uzasadniającego zdaniem pracodawcy rozwiązanie umowy z pracownikiem bez wypowiedzenia z winy pracownika; b) na gruncie tego przepisu termin rozpoczęcia miesięcznego okresu do złożenia przez pracodawcę oświadczenia o rozwiązaniu z pracownikiem umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika rozpoczyna swój bieg w chwili pozyskania informacji przez pracodawcę powodujących u pracodawcy podejrzenie dopuszczenia się przez pracownika ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych w ogólności czy też po uzyskaniu wiedzy co do konkretnych podejmowanych przez pracownika czynności składających się na ciężkie naruszenie podstawowych

obowiązków pracowniczych lub kolejnych przejawów naruszenia tego samego obowiązku przez pracownika; 5) art. 52 § 1 pkt. 1 k.p. pojawia się bowiem istotna wątpliwość: czy pracodawca może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika z powodu prowadzenia przez pracownika działalności gospodarczej konkurencyjnej zdaniem pracodawcy (lub uczestniczenia w prowadzeniu przez pracownika działalności gospodarczej przez inny podmiot), jeżeli uprzednio wyraził on zgodę na prowadzenie przez pracownika działalności gospodarczej również w takim zakresie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zawiera argumentów uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wstępnie trzeba zwrócić uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527). Skarga kasacyjna powoda nie spełnia tego wymogu, co ją dyskwalifikuje i nie pozwala przyjąć do rozpoznania.

Oceniając, czy w sprawie doszło do nieważności postępowania z uwagi na rozpoznanie apelacji przez Sąd Okręgowy w składzie jednego sędziego trzeba zasygnalizować, że Sąd ten orzekał w dniu 30 marca 2023 r. Ma to znaczenie, jeśli weźmie się pod uwagę, że wprowadzie Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, OSNP 2023 nr 10, poz. 104, przesądził, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 z późn. zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.), to jednak równocześnie w tej samej uchwale Sąd Najwyższy przyjął, że ta wykładnia prawa obowiązuje od dnia podjęcia uchwały. Oznacza to, że Sąd Okręgowy w Katowicach wydając w dniu 30 marca 2023 r. wyrok nie orzekał w warunkach nieważności postępowania – aspekt ten został już wyjaśniony w orzecznictwie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2024 r., II PSKP 65/23, LEX nr 3708641). Znaczy to tyle, że nie wystąpiła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.

Nie ma również racji skarżący, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). W rozpoznawanej sprawie żadna taka okoliczność nie miała miejsca. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec

bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, Nr 3, poz. 52; z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156).

Znając powyższe reguły, staje się jasne, że Sąd drugiej instancji nie naruszył w sposób „oczywisty” art. 385 k.p.c. Przepisowi temu można zresztą uchybić tylko wówczas, gdy sąd zmienia lub uchyla zaskarżony wyrok i twierdzi, że stosuje art. 385 k.p.c. Jest tak dlatego, że wskazany przepis ma charakter kompetencyjny, upoważnia do oddalenia apelacji, nie odnosi się jednak do merytorycznych przyczyn oddalenia apelacji. Wskazując na nierozpoznanie sprawy w granicach apelacji skarżący nie podał przepisu z jakim wiąże to „oczywiste” naruszenie. Zwalnia to Sąd Najwyższy z oceny tej przesłanki, tym bardziej, że powód nie wysilił się, aby wyjaśnić jakie zarzuty apelacyjne nie zostały przez Sąd odwoławczy wyjaśnione.

Niezależnie od powyższego, należy zasygnalizować, że stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący więc musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436). Bez tego zabiegu wykazanie „oczywistości” naruszenia przepisu postępowania nie jest możliwa.

Wykładnia oświadczeń woli z art. 65 k.c. należy do sfery faktów. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Skoro Sąd Najwyższy związany jest dokonanymi ustaleniami faktycznymi, to skarga

kasacyjna powołująca się na art. 65 k.c. i kontestująca te ustalenia faktyczne nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną.

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy oceniając przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. bazuje jedynie na okolicznościach przedstawionych przez stronę, nie dokonuje samodzielnego i dogłębnego badania stanu faktycznego i prawnego sprawy. To z okoliczności przywołanych przez stronę ma jednoznacznie wynikać, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Takiego wniosku nie da się wyprowadzić ze sformułowania: „Sąd II instancji dopuścił się również szeregu naruszeń pozostałych przepisów prawa materialnego, które znajdowały zastosowanie w niniejszej sprawie, a w szczególności zaś przepisu art. 65 k.c. o którym mowa częściowo powyżej, przepisów kodeksu pracy, w tym art. 101¹ § 1 k.p., jak również art. 30 § 4 k.p. wychodząc poza granice podstaw rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, co zaś w konsekwencji doprowadziło do niesłusznego zastosowania art. 52 § 1 pkt. 1 k.p. i oddalenia powództwa w niniejszej sprawie, również po upływie terminu wskazanego w art. 52 § 2 k.p.”

Przechodząc do oceny przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. trzeba przypomnieć, że sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudence i prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941). Zagadnienie prawne powinno wyrażać problem prawny, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2012 r., III SK 10/12, LEX nr 1228616; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen.

Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Ponadto skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji.

Analiza zagadnień prawnych przywołanych przez powoda w skardze kasacyjnej prowadzi do wniosku, po pierwsze, że skarżący nie sprostął wskazanym powyżej wymogom, a po drugie, że przywołane zagadnienia nie mają charakteru „istotnego”, a wręcz, że zostały sformułowane tylko w jednym celu – aby doprowadzić do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zagadnienie prawne odwołujące się do art. 231 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. zostało sformułowane przy założeniu, że „z faktów udowodnionych w toku postępowania można wyprowadzić wiele możliwych scenariuszy przebiegu zdarzeń”. Rzecz w tym, że w rozpoznawanej sprawie taki scenariusz nie wystąpił, a w każdym razie nie wynika on z ustaleń faktycznych, które Sąd odwoławczy uznał za miarodajne, a którymi Sąd Najwyższy jest związany. Podobnie nie upoważnia do przyjęcia skargi kasacyjnej drugie zagadnienie prawne dotyczące art. 231 k.p.c. Staje się to jasne, jeśli weźmie się pod uwagę treść przepisu. Wynika z niego, że możliwe jest „uznanie za ustalone fakty”, jeśli wniosek taki wynika z innych ustalonych faktów. Znaczy to tyle, że wskazany wzorzec rozumowania jest niemożliwy w przypadku, gdy owe „inne fakty” nie zostały ustalone. Znaczenie ma przy tym przekonanie Sądu, a nie stanowisko strony, która powołuje się na „przeciwdowody”. Skoro wyjaśnienie przedstawionego przez powoda zagadnienia prawnego jest możliwe w drodze zwykłej wykładni, to oczywiste jest, że nie ma ono przymiotu „istotnego” w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a zatem nie upoważnia do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O tym, że strona powodowa „poszukuje” zagadnień prawnych, choć nie występują one w sprawie można się przekonać analizując aspekt nawiązujący do art. 101¹ § 1 k.p. Według skarżącego Sąd odwoławczy twierdzi, że umowa o

zakazie konkurencji „nie jest umową dotyczącą zatrudnienia”. Problem w tym, że taka supozycja nie wynika ze stanowiska prezentowanego przez Sąd odwoławczy, a i sam powód w skardze kasacyjnej nie raczył tej myśli rozwinąć. Istotnie powołał się na taką podstawę kasacyjną, ale jej nie uzasadnił. W takim stanie rzeczy, Sąd Najwyższy nie widzi podstaw do uznania, że również to zagadnienie prawne skutkuje koniecznością przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Nie inaczej ma się ocena kolejnego zagadnienia prawnego (potrzeby wykładni przepisów). Chodzi o art. 30 § 4 k.p. Na wszystkie postawione pytania strona powodowa może znaleźć odpowiedź w licznych i zgodnych wypowiedziach Sądu Najwyższego, również w tych wskazanych w skardze kasacyjnej. Wynika z nich, że sąd rozpoznaje odwołanie pracownika w granicach przyczyny wskazanej przez pracodawcę, że inne przyczyny nie mogą rzutować na ocenę zasadności rozwiązania umowy o pracę. Jasne jest również, że jakkolwiek sąd może „czynić ustalenia w szerszym zakresie”, to jednak mają one znaczenie tylko pomocnicze (nie rzutują na zasadność odwołania, ale mogą mieć wpływ na rodzaj roszczenia). Przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., na które powołuje się skarżący wymagają wystąpienia w sprawie nie jakiegokolwiek, ale „istotnego” zagadnienia prawnego. Natomiast „potrzeba wykładni” tylko wówczas uzasadnia przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jeśli przepis prawny „budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów”. Wskazane sytuacje nie wystąpiły, wykładnia art. 30 § 4 k.p. jest w orzecznictwie ustabilizowana, a wszystkie kwestie poruszone przez powoda zostały już klarownie wyjaśnione. Nie daje to podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej. Niezależnie od tego, w ocenie Sądu Najwyższego powód doszukuje się, że ocena jego rozwiązania umowy o pracę nastąpiła również z przyczyn nie wskazanych w oświadczeniu pracodawcy. Analiza uzasadnień Sądu pierwszej i drugiej instancji nie przemawia za taką konkluzją.

Przepis art. 52 § 2 k.p. był wielokrotnie wyjaśniany w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Stanowisko Sądu odwoławczego koresponduje z tym dorobkiem. Zostało ono oparte na założeniu faktycznym (którym Sąd Najwyższy jest związany), że impulsem do podjęcia działań wyjaśniających było złożenie przez powoda oświadczenia o rezygnacji z funkcji członka zarządu a następnie wypowiedzenia umowy o pracę, co miało miejsce w dniach 3 i 4 lipca 2019 r. W okresie od 16 do

23 lipca 2019 r. w spółce przeprowadzono audyt prawny, który wykazał, że powód posiadał udziały w spółce H. sp. z o.o., która jest podmiotem konkurencyjnym w stosunku do pozwanej. W rezultacie, rozwiązanie z powodem umowy o pracę w dniu 24 lipca 2019 r. nie wyszło poza miesięczny termin określony w art. 52 § 2 k.p. W świetle tych ustaleń faktycznych bezprzedmiotowe jest wyjaśnianie zagadnień prawnych wskazanych w skardze kasacyjnej. Bez względu na ich wynik, nie jest możliwe przyjęcie, że doszło w sprawie do uchybienia temu przepisowi. Przepis art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. wymaga, aby to „w sprawie” wystąpiło zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni przepisu. Poza tym, kwestie które chce wyjaśniać powód były już wielokrotnie wyjaśniane, i nie są już „istotne”, jak również nie skutkują „poważnymi wątpliwościami” lub „rozbieżnością” w orzecznictwie sądów.

Ostatnie zagadnienie prawne wskazane w skardze kasacyjnej opiera się na założeniu, które nie zostało przyjęte za wiarygodne przez Sąd odwoławczy. Skarżący czyni założenie, że pozwany uprzednio wyraził zgodę na prowadzenie przez powoda działalności konkurencyjnej. Sąd odwoławczy nie podzielił takiej wizji rzeczywistości. W takich okolicznościach, zważywszy na związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi, nie może dojść „w sprawie” do wyjaśnienia zagadnienia prawnego podniesionego w skardze kasacyjnej. Poza tym kwestia podnoszona przez powoda na tle art. 52 § 1 pkt 1 k.p. została również wyjaśniona jednolicie w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Sumą powyższych rozważań jest konkluzja o konieczności odmówienia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł kierując się regułą z art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c.

[SOP]

[a.ł.]

